

Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie Plangebied Klenkerveld, Wittezand 18a te Oosterhesselen, gemeente Coevorden.

Beoordeling rapportage archeologisch onderzoek.¹

Rapport Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie Plangebied Klenkerveld, Wittezand 18a te Oosterhesselen, gemeente Coevorden. Hamaland Projectnummer 255697

Auteurs R. Barth, E. Van der Kuijl

Doelstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verworven informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld.

Bevindingen

Het plangebied heeft grotendeels een relatief hoge landschappelijke ligging op een plateau-achtige grondmorenerug dat afgedekt is met een pakket dekzand. In het westen van het plangebied gaat het plangebied over in een lagere smeltwaterdal. Op basis van het AHN ligt op ca. 50 m ten oosten van het plangebied een ronde depressie in de grondmorenerug, wat mogelijk een dobbe / veentje betreft. Volgens de bodemkaart heeft zich ter hoogte van de met dekzand afgedekte grondmorenerug een veldpodzolbodem ontwikkeld, hoewel het eerder door Archeodienst in 2016 uitgevoerde booronderzoek in het centrale deel van het plangebied geen aanwijzingen voor veldpodzolgronden heeft opgeleverd. In het lagere smeltwaterdal in het westen van het plangebied is sprake van een gooreerdgrond.

De relatief hogere, droge delen van het landschap in de nabijheid van water, zoals de grondmorenerug in het oosten van het plangebied grenzend aan het smeltwaterdal in het westen en de dobbe in het oosten, vormen gunstige vestigingslocaties voor jagers-verzamelaars vanaf het Laat-Paleolithicum tot en met Neolithicum. Dit wordt bevestigd door de vondst van een vuurstenen bijl direct ten oosten van plangebied (vondstmelding 3027726100). Voor de hogere grondmorenerug in het oosten van het plangebied geldt daarom voor deze periode een hoge archeologische verwachting. De lagere delen van het landschap, zoals het smeltwaterdal in het westen van het plangebied, vormen daarentegen vanwege de veelal drassige bodemomstandigheden onaantrekkelijke vestigingslocaties en hebben een lage verwachting voor bewoningsresten uit alle perioden. Landbouwsamenlevingen vanaf het Neolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen maakten eveneens gebruik van de hogere, droge ruggen als vestigingslocatie. In de directe omgeving van het plangebied zijn op basis van Archis3 geen nederzettingsterreinen uit deze periode bekend. Wel zijn op 900 m ten zuiden (AMK-terrein 1327, vondstmeldingen 3027831100, 3125022100 en 3161651100) en op 450 m ten noorden (vondstmeldingen 3010212100, 3169622100 en 3172692100) van het plangebied twee met crematiegraven uit de Late Bronstijd – Vroege IJzertijd en op AMK-terrein 1327 grafheuvels uit het Laat-Neolithicum – Vroege Bronstijd aangetroffen, die erop duiden dat de omgeving in deze perioden bewoond werd. Verder noordelijk zijn op ca. 840 – 880 m ten noorden van het plangebied nederzettingenresten aangetroffen uit de IJzertijd – Romeinse Tijd (AMK-terrein 14358, vondstmeldingen 2997766100 en 2997774100). Voor de hogere grondmorenerug in het oosten van het plangebied geldt daarom een hoge archeologische verwachting voor resten uit de periode Neolithicum – Vroege Middeleeuwen.

Op basis van historisch cartografisch onderzoek is het plangebied op de kadastrale minuut van 1811-1832 nog gelegen in een onontgonnen heidegebied. Het centrale deel van het plangebied wordt doorsneden door een noord-zuid georiënteerde weg, die een voorganger vormt van de huidige wegen Witte Zand en Grevenbergseweg. In de omgeving van het plangebied zijn in deze periode geen

¹ Cursieve tekstdelen in deze toetsing betreffen passages uit het onderzoeksrapport

historische erflocaties aanwezig. Er geldt daarom een lage archeologische verwachting voor resten van bouwhistorische waarden uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Het heidegebied is begin 20e eeuw ontgonnen en in gebruik genomen als weiland (westen plangebied) en landbouwgrond (oosten plangebied). Op kaarten vanaf 1987 wordt de huidige bebouwing voor het eerst weergegeven en is min of meer de huidige situatie ontstaan.

Conclusie veldonderzoek

De bodemopbouw bestaat in vrijwel alle boringen uit een subrecente bouwvoor van bruin humeus fijn siltig zand met boomwortels. Onder de bouwvoor komen 1 of meer oranje/bruin/grijze gevlekte ophogingslagen van fijn siltig zand voor. In boring 2 en boring 4 bevinden zich in de ophogingslagen tevens brokjes zwart veraard veen. De ophogingslagen gaan in alle boringen scherp over in fijn matig siltig tot siltig dekzand van de Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden). Uitsluitend in boring 10 is nog een zwak ontwikkelde B-horizont aanwezig van oranje fijn siltig zand met roestvlekken tussen 40 en 80 cm-mv. Deze is ontstaan na ontginning van de heide. De top van het dekzand is aangetroffen op dieptes variërend van 35 cm-mv in boring 5 tot 135 cm-mv in boring 1. In boring 5 is onder het dekzand vanaf 80 cm-mv tot aan de maximale boordiepte van 120 cm-mv grijze roestige zandige keileem aangetroffen van de Formatie van Drenthe (Laagpakket van Gieten).

Selectieadvies

Hamaland advies adviseert om het plangebied vrij te geven voor de beoogde bodemingrepen. Er zijn geen indicaties voor menselijke bewoning in het verleden aangetroffen en de bodemopbouw is geroerd tot in het archeologisch relevante niveau als gevolg van eerdere bodemingrepen. De archeologische verwachting voor alle perioden kan bijgesteld worden naar laag met als indicatie 'verstoord'. Daardoor achten wij de kans nihil dat in het plangebied behoudenswaardige archeologische vindplaatsen aanwezig zijn.

Algemene Opmerkingen

Prima onderzoek. Ik ben het met de conclusies en het daarop gebaseerde advies eens. Op basis van het uitgevoerde onderzoek geldt er binnen het plangebied een lage archeologische verwachting, omdat de ondergrond verstoord is. Het plangebied kan worden vrijgegeven voor geplande ontwikkeling.

Detailopmerking:

- Ik mis de doelstelling van het booronderzoek

Advies m.b.t. het onderzoeksrapport:

Het rapport kan definitief gemaakt worden met verwerking van bovenstaande. Het Oversticht ontvangt graag een digitaal exemplaar van het definitieve rapport. Ik zal de gemeente adviseren het plangebied vrij te geven voor geplande ontwikkeling.

Namens de gemeente Coevorden,

Olaf Satijn,
11-11-2025

Regio Archeoloog
Het Oversticht
Postbus 531
8000 AM Zwolle
olaf.satijn@hetoversticht.nl